

***Statenstuk* 2007-295**

Vaarweg Erica-Ter Apel

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Omgevingsbeleid op 13 juni 2007
- provinciale staten op 4 juli 2007
- fatale beslisdatum: 4 juli 2007

Voorgestelde status: **B-stuk**

Behandeld door de heer J.P. Waalkens, telefoonnummer (0592) 36 56 14,
e-mail: j.waalkens@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer R.W. Munniksma

Inleiding

Uw staten hebben op 31 januari 2007 ingestemd met de (gefaseerde) aanleg van de vaarverbinding Erica-Ter Apel (statenstuk 2007-271). De totale kosten voor het herstel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel zijn geraamd op €32 miljoen. Voor het project heeft de provincie een bedrag van €10 miljoen opgenomen in de bestemmingsreserve Erica-Ter Apel, waarvan €5 miljoen is bedoeld als Drents aandeel in het investeringsvolume en €5 miljoen bedoeld is om het financieringstekort te dekken (garantstelling). Aan het besluit 2007-271 zijn de volgende voorwaarden gekoppeld:

- de overige partijen stellen hun bijdrage overeenkomstig het projectplan versneld vast;
- voor 1 januari 2010 is een dekking gevonden voor het financieringstekort van €10 miljoen voor de aanleg van de tweede fase (Klazienaveen-Erica);
- op het moment dat alle toegezegde bijdragen zijn vastgelegd in de bestemmingsreserve, kan gestart worden met de uitvoering.

In de dekking van het financieringstekort van de resterende circa €10 miljoen, wordt voor €5 miljoen door de provincie bijgedragen. Dit zou terugverdiend kunnen worden nadat afspraken gemaakt zijn met de gemeente Emmen over de opbrengsten uit grondverkopen. Het, in opdracht van de gemeente Emmen en provincie Drenthe, door bureau Pau uitgevoerde onderzoek Vaart in de Veenkoloniën!; mogelijkheden voor herstel van en gebiedsontwikkeling rond de vaarweg Erica-Ter Apel heeft deze terugverdienmogelijkheid aangetoond.

Het college van gedeputeerde staten van Drenthe heeft 20 maart 2007 besloten om de aanleg van de 1° fase van het project: de aanleg van de vaarverbinding tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum, voor te dragen voor een bijdrage van €2.440.000,- uit het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling (EFRO). Deze fase bestaat uit het bevaarbaar maken van 7 km vaarweg, is obstakelvrij en rond de zomer 2007 aanbestedingsgereed. De totale kosten van deze fase worden geraamd op €6.100.000,-. Deze werken moeten volgens de voorwaarden van de subsidiebeschikking in juli 2008 opgeleverd zijn. Naar verwachting zal begin mei 2007 de Projectbeoordelingscommissie (PBC) een advies uitbrengen aan de Bestuurscommissie Landelijk Gebied. Deze commissie zal in haar vergadering eind mei een besluit nemen.

Het statenbesluit tot een start van het herstel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel vraagt om een garantstelling van de resterende €5 miljoen en een vastlegging van alle toegezegde bedragen in de bestemmingsreserve. Als de EFRO-aanvraag wordt gehonoreerd, is het tekort in de garantstelling van het totale project Erica-Ter Apel €2.320.000,-. Naast dit financieringstekort zijn nog niet alle bijdragen toegezegd. Ervan uitgaande dat de gevraagde EFRO-bijdrage van €2.440.000,- gehonoreerd wordt, gaat het hierbij om bijdragen van in totaal circa €3,8 miljoen (stand april 2007). De provincie treedt voor de uitvoering van het project op als opdrachtgever, de projectverantwoordelijkheid en het (financieel) risico liggen bij de provincie.

De subsidiebeschikking vraagt om uitvoering in 2007-2008. Daarom wordt u gevraagd om in afwijking van het statenbesluit 2007-271 zonder de volledige garantstelling voor de uitvoering het totale project en zonder de vastlegging van alle toegezegde bedragen in de bestemmingsreserve toch te starten met de uitvoering van fase 1a in 2007.

Advies

1. Indien de gevraagde EFRO-bijdrage voor de aanleg van de vaarverbinding tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum wordt gehonoreerd:
 - a. instemmen met de cofinanciering van fase 1a van het herstel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel: de aanleg van de vaarverbinding tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum;
 - b. het provinciaal aandeel in deze fase vaststellen op € 1.200.000,- en te financieren uit de bestaande bestemmingsreserve Erica-Ter Apel;
 - c. starten met de uitvoering van fase 1a als alle betrokken deelnemers: de gemeenten Vlagtwedde en Emmen, de Stichting Recreatietoervaart Nederland, het waterschap Hunze en Aa's en de provincie Groningen hun deel van de gereserveerde middelen voor fase 1a beschikbaar hebben gesteld.
2. Het rapport Vaart in de Veenkoloniën!; mogelijkheden voor herstel van en gebiedsontwikkeling rond de vaarverbinding Erica-Ter Apel voor kennisgeving aannemen.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Met de aanleg in 2007 van de eerste fase van de vaarverbinding Erica-Ter Apel tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum wordt een snelle uitvoering gegeven aan de Agenda voor de Veenkoloniën en kan een EFRO-bijdrage van € 2.440.000,- voor het project worden ingezet.

Argumenten

1. *Door de EFRO-bijdrage wordt de garantstelling verlaagd.*

Door de aanvraag van een subsidiebedrag van € 2.440.000,- uit het EFRO is een extra financier gevonden voor het herstel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel en wordt de gevraagde garantstelling voor de start van de uitvoering verlaagd van circa € 10 miljoen tot circa € 7,5 miljoen. De provincie heeft, op basis van een gevraagde garantstelling van € 10 miljoen, besloten voor de helft van de benodigde inkomsten uit gebiedsontwikkeling voor het herstel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel garant te staan.
2. *Vanwege de voorwaarden bij de EFRO-bijdrage moet snel gestart worden met de voorbereiding en uitvoering van fase 1a van de vaarverbinding Erica-Ter Apel tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum.*

Het project Erica-Ter Apel is voor de subsidieaanvraag opgeknipt in fasen. Voor fase 1a: Ter Apel - Emmer-Compasuum met uitvoering in 2007-2008 is een Kompas (EFRO)-bijdrage mogelijk. De resterende kosten voor deze fase worden gefinancierd uit de huidige beschikbare middelen. De betrokken deelnemers: de gemeenten Vlagtwedde en Emmen, de Stichting Recreatietoervaart Nederland, het waterschap Hunze en Aa's en de provincie Groningen zijn gevraagd ook een deel van hun gereserveerde middelen voor fase 1a beschikbaar te stellen.

Een snelle start van de uitvoering geeft een belangrijke impuls aan de ontwikkelingen rond het herstel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel.

Uitvoering fase 1a

Tijdsplanning

Vorbereiding	april-juli 2007
Aanbesteding	juli-september 2007
Uitvoering	oktober 2007-juli 2008

Financiën

Totale kosten	€ 6.100.000,--
Inkomsten van derden	€ 4.900.000,--
Lasten voor de provincie	€ 1.200.000,--

Monitoring en evaluatie

Wordt opgenomen in het op te stellen uitvoeringsplan.

Extern betrokkenen

De gemeenten Vlagtwedde en Emmen en de provincie Groningen
De Stichting Recreatietoervaart Nederland
Het waterschap Hunze en Aa's
Agenda voor de Veenkoloniën
Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Het waterschap Velt en Vecht

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

1. Kaartbijlage herstel vaarverbinding Erica-Ter Apel: fase 1a

Ter inzage in de leeskamer

1. Het rapport: Vaart in de Veenkoloniën!

Assen, 30 mei 2007

Kenmerk: 21/5.5/2007006132

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

K. de Vries, secretaris

jd/coll.

Inleiding

De aanleg van "de ontbrekende schakel" in het (inter)nationale toervaartnet, de vaarverbinding Erica-Ter Apel, is al jaren een wens van de provincies Drenthe en Groningen, de gemeenten Emmen en Vlagtwedde en de Stichting Recreatietoervaart Nederland (SNR). Het project is opgenomen in de Agenda voor de Veenkoloniën.

Ontbrekende schakel in het (inter)nationale vaarwegennet

Verbinding van vaarcircuits in Drenthe en Groningen met aansluiting op het Duits, Fries en Overijssels vaarwegennet.

Kaart uit Beleidsvisie Recreatief Toervaart Net (2000)

De totale investering voor de aanleg van de vaarweg via het Oranjedorp-tracé is geraamd op €32 miljoen. Door de aanleg van de vaarverbinding krijgt de regio meer bekendheid en komen de Veenkoloniën meer op de kaart. Door de geïsoleerde ligging van de Zuidoost-Groningse en Drentse vaarwegen zijn de Veenkoloniën nu nog een onbekende vaarbestemming. Realisatie van de vaarverbinding stimuleert de ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve elementen rond de vaarverbinding. Met name actieve mensen met relatief veel vrije tijd zijn in toenemende mate op zoek naar nieuwe, ontbrekende vaarroutes. Naast recreatievaart zal de verbinding ook mogelijkheden scheppen voor andere ruimtelijke en economische spin-off (sportvissen, fietsen, horeca, kleine watersport). De vaarverbinding draagt bij aan de werkgelegenheid in het hele gebied van de Veenkoloniën en in het bijzonder in de gemeente Emmen.

Een vaarverbinding via het Oranjedorp-tracé draagt sterk bij aan de ruimtelijke en sociaaleconomische versterking van Zuidoost-Drenthe en de Veenkoloniën. In vroeger jaren was er in de Veenkoloniën veel scheepvaart door alle toenmalige kanalen mogelijk. Met het herstel van deze vaarverbinding kan deze cultuurhistorische waarde, met de nog bestaande bruggen en sluisen ook weer vorm krijgen. Ook zal het hele gebied door de aanleg van de vaarverbinding een passende bijdrage leveren aan de cultuurhistorische versterking van de Veenkoloniën.

Stand van zaken

Op 31 januari 2007 hebben provinciale staten van Drenthe ingestemd met statenstuk 2007-271, de aanleg van de recreatieve vaarverbinding Erica-Ter Apel. De gemeenteraad van Emmen heeft op 25 januari 2007 ook een positief besluit genomen ten aanzien van uitvoering en financiering van de vaarweg Erica-Ter Apel.

De stand van zaken in april 2007 met betrekking tot de toezeggingen van de bijdragen voor het herstel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel is als volgt.

Bijdragen herstel vaarverbinding	Toedeling projectplan (2005)	Stand van zaken april 2007		Toelichting
		Toegezegd	Nog niet toegezegd	
Provincie Drenthe	€ 5.000.000	€ 5.000.000		
Investering Veenparkkanaal*	€ 640.000	€ 640.000		
Gemeente Emmen	€ 4.700.000	€ 4.700.000		
Provincie Groningen	€ 1.920.000	€ 1.920.000		
Waterschap Hunze en Aa's	€ 1.960.000	€ 1.312.000	€ 648.000	Nog geen besluit voor resterend € 648.000
Gemeente Vlagtwedde	€ 540.000	€ 540.000		
Gemeente Veendam	€ 120.000	€ 120.000		
Gemeente Stadskanaal	€ 120.000	€ 120.000		
Gemeente Menterwolde	€ 120.000	€ 120.000		
Gemeente Borger-Odoorn	€ 120.000	€ 120.000		
Ministerie LNV*	€ 1.000.000	€ 1.000.000		Toegezegd voor Veenparkkanaal
Stichting Recreatietoervaart Nederland	€ 5.100.000	€ 5.100.000		Toegezegd € 4,8 miljoen, via ILG/pMJP € 300.000 indien gestart wordt in 2007
Gebiedsontwikkeling/garantstelling	€ 7.320.000	€ 5.000.000	€ 2.320.000	Garantstelling provincie Drenthe
Waterschap Velt en Vecht	€ 540.000		€ 540.000	22 februari 2007 gevraagd negatief besluit te heroverwegen
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	€ 120.000		€ 120.000	23 februari 2007 gevraagd negatief besluit te heroverwegen
Gemeente Aa en Hunze	€ 120.000		€ 120.000	Positief, nog geen besluit
Gemeente Pekela	€ 120.000		€ 120.000	Positief, nog geen besluit
Europees Fonds Regionale Ontwikkeling*	€ 2.440.000		€ 2.440.000	Positief besluit verwacht in mei 2007
	€32.000.000	€25.692.000	€6.308.000	

Alle, behoudens met een * aangeduide, partners hebben aangegeven dat hun bijdrage afhankelijk is van het herstel en aanleg van de totale vaarverbinding Erica-Ter Apel.

Het Veenparkkanaal (kosten uitvoering € 1.640.000,-) wordt in 2007 aangelegd in het kader van natuur- en landschapsontwikkeling in de Veenkoloniën. De financiering van dit deelproject wordt gedekt uit de bijdrage van het Ministerie van LNV en uit de investeringsbijdrage Veenparkkanaal.

Indien de gevraagde EFRO-bijdrage van €2.440.000,-- gehonoreerd wordt, betekent dit dat er voor een bedrag van €3.868.000,-- (€6.308.000,-- - €2.440.000,--) nog geen definitieve toezeggingen zijn gedaan. De provincie treedt voor de uitvoering van het project op als opdrachtgever. De projectverantwoordelijkheid en het (financieel) risico liggen in deze constructie bij de provincie. Feitelijk betekent dit dat wanneer de toezeggingen voor bijdragen in herstel van de vaarverbinding door de partijen niet gedaan worden, de provincie een financieel risico loopt (€3,8 miljoen indien de gevraagde EFRO-bijdrage gehonoreerd wordt). Daarnaast moet over de uitkomst van de calculatie en de verdeling van de beheerskosten van de nieuwe vaarweg nadere afstemming plaatsvinden met de betrokken partijen. Harde afspraken zijn nog niet gemaakt. Vooral nog gaat het voorstel ervan uit dat voor het beheer en onderhoud jaarlijks in totaal een bedrag van €285.000,-- extra benodigd is (inclusief 20% onvoorzien).

Wel moet opgemerkt worden dat de dekking voor het resterende financieringsstekort een garantstelling is voor het mogelijk op korte termijn terugverdienen van deze investering uit ruimtelijke en sociaaleconomische ontwikkelingen rond de nieuwe vaarweg. Het, in opdracht van de gemeente Emmen en provincie Drenthe, door bureau Pau uitgevoerde onderzoek Vaart in de Veenkoloniën!; mogelijkheden voor herstel van en gebiedsontwikkeling rond de vaarweg Erica-Ter Apel heeft deze terugverdienmogelijkheid aangetoond.

Fase 1a

Het college van gedeputeerde staten van Drenthe heeft 20 maart 2007 besloten om de aanleg van de eerste fase van het project: de aanleg van de vaarverbinding tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum, voor te dragen voor een bijdrage van €2.440.000,-- uit het EFRO. Deze fase bestaat uit het bevaarbaar maken van 7 km vaarweg, is obstakelvrij en rond de zomer 2007 aanbestedingsgereed. De totale kosten van deze fase worden geraamd op €6.100.000,--. Deze werken kunnen en moeten volgens de voorwaarden van de subsidiebeschikking in juli 2008 opgeleverd zijn. Naar verwachting zal begin mei 2007 de PBC een advies uitbrengen aan de Bestuurscommissie Landelijk Gebied. Deze commissie zal in haar vergadering eind mei een besluit nemen.

De gevraagde bijdragen voor fase 1a zijn:

Stichting Recreatietoervaart Nederland (SRN)	€ 300.000,--
De gemeente Emmen	€ 150.000,--
De provincie Groningen	€ 800.000,--
Het waterschap Hunze en Aa's	€ 150.000,--
De gemeente Vlagtwedde	€ 60.000,--
ILG/pMJP	€ 1.000.000,--
De provincie Drenthe	€ 1.200.000,--
Totale projectkosten fase 1a	€6.100.000,--

De werkzaamheden voor fase 1a bestaan uit de volgende projecten (voor locatie per project, zie kaartbijlage).

Project	Omschrijving
1.	Sluis 8e Verlaat (waterschap Hunze en Aa's): renovatie sluis, elektrificatie sluisdeuren en realiseren aanlegvoorzieningen, realiseren wachtvoorziening.
2.	Ophaalbrug (gemeente Vlagtwedde): elektrificatie van de nu handbewogen brug, aanpassen mechanische constructie, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen, aanbrengen geleidewerken.
3.	Bestaande draaibrug (gemeente Emmen): elektrificatie van de nu handbewogen brug, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen.
4.	Bestaande dam (gemeente Emmen): verwijderen dam, omleggen kabels en leidingen, aanbrengen beweegbare brug, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen, aanbrengen geleidewerken.
5.	Bestaande draaibrug (gemeente Emmen): elektrificatie van de nu handbewogen brug, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen.
6.	Houten fiets-/voetbrug (gemeente Emmen): verwijderen bestaande brug, aanbrengen beweegbare fiets-/voetbrug, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen, aanbrengen geleidewerken.
7.	Schniedersbrug (bestaande ophaalbrug gemeente Emmen): vervangen dekconstructie, bewegingswerk en bekabeling, aanbrengen slagbomen en verkeersseinen, aanbrengen geleidewerken, realiseren wachtvoorziening.
8.	Bestaande fiets-/voetdraaibrug (gemeente Emmen): elektrificatie van de nu handbewogen brug, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen.
9.	Paul Krugerbrug (bestaande ophaalbrug gemeente Emmen): vervangen dekconstructie, bewegingswerk en bekabeling, aanbrengen slagbomen en verkeersseinen, aanbrengen geleidewerken, realiseren wachtvoorziening.
10.	Vaste houten fiets-/voetbrug (gemeente Emmen): verwijderen bestaande brug, aanbrengen beweegbare fiets-/voetbrug, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen, aanbrengen geleidewerken, verwijderen fontein.
11.	Vaste betonnen fiets-/voetbrug (gemeente Emmen): verwijderen bestaande brug, aanbrengen beweegbare fiets-/voetbrug, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen, aanbrengen geleidewerken.
12.	Sluis (waterschap Hunze en Aa's): totale renovatie sluiscolk en landhoofden, verwijderen stuw en maken omloop, aanbrengen elektrisch/hydraulisch beweegbare sluisdeuren, aanbrengen geleidewerken, aanbrengen aansluitende oeverbescherming, verrichten bijbehorend baggerwerk, herinrichten terrein, realiseren wachtvoorziening.
13.	(Realisatie volgende fase.)
14.	Viertorenbrug (voormalige hefbrug van de provincie Drenthe): slopen vaste betonnen brug, aanbrengen beweegbaar hefdek, aanbrengen bewegingswerk, aanbrengen elektrische installatie, aanbrengen slagbomen, aanbrengen verkeersseinen, aanbrengen geleidewerken (reserve project).
15.	Sluis (waterschap Hunze en Aa's): totale renovatie sluiscolk en landhoofden, verwijderen stuw en maken omloop, aanbrengen elektrisch/hydraulisch beweegbare sluisdeuren, aanbrengen geleidewerken, aanbrengen aansluitende oeverbescherming, verrichten bijbehorend baggerwerk, herinrichten terrein, realiseren wachtvoorziening.

Inmiddels is de provincie Drenthe, in samenwerking met de provincie Groningen, het waterschap Hunze en Aa's en de gemeenten Emmen en Vlagtwedde gestart met de voorbereiding van deze werken. Deze voorbereidingen en noodzakelijke onderzoeken worden voorgefinancierd uit het managementcontract Zuid-Drentse vaarwegen van de Productgroep Wegen en Kanalen.

Vaart in de Veenkoloniën

Bureau Pau heeft, in opdracht van de gemeente Emmen en met cofinanciering door de provincie Drenthe, een haalbaarheidsonderzoek verricht naar - en de mogelijkheden van gebiedsontwikkeling rond het herstel van de vaarverbinding Erica - Ter Apel.

Het onderzoeksbureau komt tot de volgende conclusies:

- hetzelfde voorkeurtracé als de projectgroep; tracé 1: het Oranjedorp-tracé;
- het herstel van de vaarverbinding tussen Erica en Ter Apel heeft belangrijke economische effecten voor de regio: 255 fte banen en € 15.800.000,-- extra bestedingen;
- het herstel van de vaarverbinding draagt bij aan het in gang zetten of versnellen van een aantal belangrijke ontwikkelingen:
 - aantrekkelijk milieu voor nieuwe woningbouw en waardeverhoging van het onroerend goed
 - toename van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid in de dorpskernen
 - meer mogelijkheden en draagvlak voor versterking van natuurontwikkeling, cultuurhistorie en/of kunst.

Voorgesteld wordt om de conclusies van het onderzoeksbureau over te nemen en de ontwikkeling van het gebied rond de vaarverbinding Erica - Ter Apel, gezamenlijk met de gemeente Emmen, actief op te pakken. De inzet daarbij is om een eigen Drentse identiteit rond de vaarweg te ontwikkelen die aansluit bij de nieuwe structuurvisie van Emmen (verschijnt mei 2007) en het Collegeprogramma van de provincie Drenthe.

Het rapport *Vaart in de Veenkoloniën!*; mogelijkheden voor herstel van en gebiedsontwikkeling rond de vaarverbinding Erica-Ter Apel ligt ter inzage in de leeskamer.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 30 mei 2007, kenmerk 21/5.5/2007006132;

BESLUITEN:

indien de gevraagde EFRO-bijdrage voor de aanleg van de vaarverbinding tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum wordt gehonoreerd;

- a. in te stemmen met de cofinanciering van fase 1a van het herstel van de vaarverbinding Erica-Ter Apel: de aanleg van de vaarverbinding tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum;
- b. het provinciaal aandeel in deze fase vast te stellen op € 1.200.000,- en te financieren uit de bestaande bestemmingsreserve Erica-Ter Apel;
- c. te starten met de uitvoering van fase 1a als alle betrokken deelnemers: gemeenten Vlagtwedde en Emmen, de Stichting Recreatietoervaart Nederland, het waterschap Hunze en Aa's en de provincie Groningen hun deel van de gereserveerde middelen voor fase 1a beschikbaar hebben gesteld.

Assen, 4 juli 2007

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jd/coll.

